

תוכן עניינים

3	רקע
4	מתודולוגיה
4	סקר ספרות
4	חשיבות השתקפותם של האתיופים בתקשורת לקליטתם
5	מצבם התעסוקתי הכלכלי והחברתי של האתיופים
6	הסטראוטיפים של העולים האתיופים והרוסים בישראל
7	כלי התקשורת העיקריים המסקרים הפגנות בישראל וההקשר האתיופי
8	דפוסי הסיקור של הפגנות האתיופים
10	סיכום סקר הספרות
11	מקורות
13	נספחים - הפגנות יוצאי אתיופיה לאורך השנים
13	1996 פרשת הדם
13	2015 אלימות משטרתית
13	2015 – השוטרים מכים את החייל דמאס פיקדה
13	2016 – הפגנות בת"א
13	2018 משמרת מחאה אברה מנגיסטו
14	2018 - הפגנת האתיופים לקידום נושא העלאת שארית הפליטה
14	2019 ירי ביהודה ביאדגה

רקע

קבלת האתיופים על יד הישראלים הוותיקים וכן השתלבותם בישראל היו תהליך בלתי מוצלח. חלקו נבע מהקשיים הכלכליים במובן של חוסר היכולת להשתלב בחלק העליון של החברה בגלל פערים מקצועיים וכאלה הקשורים להשכלה. הנושא הזה יצר עוינות משמעותית בין בני הקהילה האתיופית לבין תושבי ישראל הוותיקים.

התוצאה הייתה גלי הפגנות של האתיופים, כאשר לכל גל כזה של הפגנות סיבה מסוימת, כלומר אפשר לומר "טריגר" שהדליק והפעיל את רגשות הזעם והתסכול של בני הקהילה האתיופית. במצבים האלה התפתחו תופעות של אלימות של האתיופים נגד כוחות הביטחון וגם להיפך. ההפגנות האלה תועדו על ידי עלי התקשורת. מדובר בצלמים ושדרנים שהגיעו למקום ההפגנות ודיווחו וצילמו את אשר אירע.

העבודה אני אטען שהדיווחים נחלקו בין כלי התקשורת החשובים. כלי התקשורת הפורמליים, כלומר הטלביזיה, העיתונות, אתרי האינטרנט הגדולים (שרובם שייכים לעיתונים) והיו גם דיווחים עצמאיים ברשתות החברתיות השונות שבהן הדיווחים לעיתים שקריים ומופצות הגזמות וידיעות מפוברקות אבל שיש להן השפעה לא מעטה.

החדשות עברו גם בין האתיופים, אבל במיוחד בקבוצות האתיופים ברשתות החברתיות. ניתן לשאול אם אמנם אותם דיווחים של האתיופים בינם לבין עצמם וברשתות החברתיות וכן באמצעות בלוגרים נחשבות כדיווחים של התקשורת הישראלית. אינני רוצה להיכנס לעומק השאלה הזאת שמצדיקה עבודה בפני עצמה וכמובן שהדבר לא במסגרת הזמן המוקצב לעבודה זו. לפיכך אני מחריג את כל הקשור לבלוגרים ולרשתות החברתיות.

בסופו של דבר אני נשאר עם הטלביזיה, הרדיו, העיתונים ואתרי האינטרנט הגדולים שחלקם שייכים לעיתונים וחלק אחר שלהם שייך לחברות אחרות אך הם משופעים בכותבים מקצועיים וצלמים ודיווחים נחשבים מקצועיים ומדויקים.

שאלת המחקר: מה הם דפוסי סיקור מחאות האזרחים ממוצא אתיופי בתקשורת הישראלית לאורך זמן ומהם הגורמים לכך?

הנחת המחקר שלי על סמך דברים שקראתי ושמעתי ברשתות השונות היא שמדובר ביחס אוהד ואמפטי (וכמובן שזה ייבדק בעבודה). בכל זאת לדעתי (ואבדוק זאת גם כן) היחס הכולל לעדה האתיופית בתקשורת הוא לא מכבד ואפילו מזלזל.

אם כך נראה לי שאמצא ניגוד מסוים בהתייחסות בין הסיקור השגרתי של האתיופים בתיקשורת לבין סיקור מאורעות המחאה ואתיחס לכך בעבודה.

מתודולוגיה

עבודה זו תהיה העלת אופי תיאורטי ותבסס על סקירה של מה שאמרו מומחים בנושא ההתייחסות להפגנות האתיופים. יש לציין שתהיה התייחסות לסיקורים עצמם כפי שמופיעים בכלי התקשורת ולכן חלק ניכר מהמקורות לא יהיה מדעי.

סקר ספרות

היות ובדעתי לבדוק את ההתייחסות בתקשורת להפגנות האתיופים אפתח בפסקה קצרה בה תתואר חשיבות כלי התקשורת מבחינת קליטתם של מהגרים בחברות ובפרט קליטת האתיופים.

בהמשך אתאראת עליית האתיופים לישראל, הקשיים שהם חווים והיחס שלהם לחברה הישראלית ולהיפך. הסיבה לכך היא שנושאים אלה אינם מנותקים מהסיבה להפגנות האתיופים ומהסיקור של הפגנותיהם ויש בו לפי דעת מומחים כדי להסביר את המצב בתקשורת.

בהמשך אתייחס לנושא הסטריאוטיפים שחברות מיחסת למהגרים ובפרט איך החברה הישראלית מייחסת תכונות שונות ולא חיוביות למהגרים המגיעים אליה. והכוונה לאתיופים ולרוסים, (פרנקל, 2011) זאת כדי להבין איך עובד המנגנון הזה שאנסה לקשר, לפי דעת מומחים לדרך בה התקשורת רואה את המיעוטים ובמקרה שלנו אתרכז כמובן באתיופים.

בפרק שאחר כך אתייחס למצבה של התקשורת בישראל מבחינת היקף הפעילות וסוג הפעילות של הערוצים השונים, חשיבותם והדרך בה הם מטפלים בעדה האתיופית הקטנה יחסית.

בפרק שאחר כך אתייחס לנושא העיקרי של העבודה והוא צורת התייחסות התקשורת להפגנות אלה. בסופו של דבר אדון ואסכם את הנושא.

חשיבות השתקפותם של האתיופים בתקשורת לקליטתם

הנושא הכולל של השתקפותם של האתיופים בתקשורת הוא בעל חשיבות רבה לקליטתם המוצלחת ולהיפך דובינר, (2012). במקרה שלנו קרה ההיפך והתקשורת תרמה את חלקה לכניסת האתיופים לישראל שאין להגדיר אותה כלל כהצלחה. זה דבר שהביא להתפרצויות בני העדה ולהתייחסות של אנשי התקשורת להפגנות(אגינדה, (2011) – עמ' 11-1) כפי שנראה בהמשך.

(דובינר, 2012) כתבה שקבלת, נראות והשתקפות עולי אתיופיה בכלי התקשורת קשורה לנוכחותם שם ויכולה לשפר את תהליך המעבר בין-דורי של האתיופים מחברה אורלית (שמתבססת על דיבור) לחברה אוריינית (מבוססת קריאה, כתיבה ושפה). זהו חלק חשוב מההתייחסות הגזעניים לאתיופים ככאלה שהגיעו מתרבות נחשלת (קימרלינג, 2004). הכוונה שחיזוק נראותם, של האתיופים עשויה להרחיב את הידע עליהם ולסייע בקבלתם בחברה הישראלית הוותיקה.

מאז העלייה לישראל היו לקהילת העולים מאתיופיה אתגרים של הסתגלות הכרוכים במעבר זה (Stavans, Olshtain, Goldzweig, 2009). סוגיה זו קשורה במיוחד למעבר מדור אחד לדור הממשיך לו. לדעת (דובינר, 2012) שימוש באמהרית ותיגרית לצד העיברית יכלו לשפר את הקליטה התרבותית של האתיופים בישראל. הכוונה לכלי התקשורת שלהם השפעה על תודעת הציבור. בין היתר מדובר בפרסומות